

Yhdenvertaiset-podcast: Yhdenvertaisuuden edistäminen – Kristina Stenman

Tässä podcast-sarjassa keskustellaan tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta sekä opiskelua ja työelämää koskevista laeista ja säännöistä. Vieraana on yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristina Stenman. Podcastin toimittaa Maryan Abdulkarim.

[musiikkia]

MARIAN ABDULKARIM:

Tässä podcastissa keskustellaan opiskelua ja työelämää ohjaavista laeista, säännöistä sekä niiden takana olevista ajatuksista ja ihmiskuvasta. Tutkimusten ja kansainvälisen yhteisön näkökulmasta suomalaista yhteiskuntaa määrittelevät muun muassa sananvapaus, demokratia ja tasa-arvo. Olemme jo viidettä kertaa maailman onnellisin kansa. Keskustelen omien alojensa huippuasiantuntijoiden kanssa siitä, miten tähän ideaaliin pyritään ja kuinka sitä ylläpidetään. Fokuksessa on erityisesti opiskelu ja työelämä. Minä olen Marian Abdulkarim ja toimitan tätä sarjaa.

Tässä jaksossa vieraana on yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristina Stenman, tervetuloa.

KRISTINA STENMAN:

Kiitos.

MARIAN ABDULKARIM:

Mitä sinulle kuuluu?

KRISTINA STENMAN:

No kiitos, kuuluu ihan hyvää. Meillä on mielenkiintoinen viikko takana. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle luovutettiin puhemiehelle viime viikolla ja meillä oli julkaisutilaisuus. Se on ollut aika sellainen iso harjoitus koota tämä kertomus, mutta saatiin koottua siihen tärkeitä asioita yhdenvertaisuudesta ja syrjintään puuttumisesta, ihmiskaupan uhrien asemasta ja ulkomaalaisten oikeuksista. Meillä oli tärkeitä viestejä. On tapahtunut hyvää kehitystä, mutta myös huolestuttavaa. Ollaan iloisia siitä, että voidaan nyt sitten käydä tätä keskustelua eduskunnan kanssa.

MARIAN ABDULKARIM:

Aivan mahtavaa. Haluaisitko kertoa joitain kohokohtia, että mitkä ovat ne iloiset asiat siellä kertomuksessa ja sitten mitkä ovat nämä huolenaiheet, joitain esimerkkejä?

KRISTINA STENMAN:

No yksi hyvä asia on se, että yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä puhutaan enemmän tänään suomalaisessa yhteiskunnassa. Monet organisaatiot ovat ottaneet tämän

asian omakseen. Meillä oli esimerkiksi tämä Olen antirasisti -kampanja yhdessä oikeusministeriön kanssa tässä vuodenvaihteen ympärillä ja sinne toistasataa organisaatiota tuli mukaan, ja halusi olla mukana tekemässä antirasistista työtä. Sitten me nähdään myös, että esimerkiksi asumisen osalta meillä on tuomioita käräjäoikeuksista, me ollaan pystytty edistämään sovintoa sellaisissa tilanteissa, joissa asunnon vuokrauksessa on ollut syrjintää. Meillä oli myös yksi tapaus, jossa oli turvapaikanhakija jota ei palkattu, koska hän oli turvapaikanhakija ja tässä saatiin edistettyä sovintoa tämän työnantajan ja tämän henkilön välillä. Vammaisten ihmisten kohdalla, niin siellä ollaan myös pystytty pääsemään eteenpäin. Esimerkiksi tällainen tilanne, jossa liikuntavammaisen henkilö oli matkustamassa Finnairin lennolla ja hän joutui ostamaan kolme paikkaa, niin siinä saatiin tärkeä tuomio korkeimmalta hallinto-oikeudelta viime vuoden lopussa. Nämä ovat sellaisia hyviä esimerkkejä. Sitten meillä on myös huolestuttavia asioita. Me nähdään, että rasismi ja vihapuhe ovat edelleen kyllä iso osa monen esimerkiksi afrikkalaistaustaisen lapsen ja nuoren elämää. Se vaikuttaa monella tavalla. Voi olla ihan tällaista huutelua ja häirintää, mutta sitten myös että miten asenteet vaikuttavat siihen miten ohjataan koulutukseen ja jotenkin mitkä ne odotukset ovat yhteiskunnassa, että minkälainen siitä polusta tulee. Me nähdään, että vammaisilla ihmisillä on vaikeuksia päästä työelämään ja siinä on monenlaisia esteitä.

Sitten jos katsotaan vaikka ihmiskaupa-asioita, niin siellä todella ollaan päästy vähän eteenpäin. Meillä on nyt uutta lainsäädäntöä, joka koskee sellaisia tilanteita kun henkilö on joutunut hyväksikäytön kohteeksi työelämässä ja siinä nyt on mahdollisuus jatkaa oleskelulupaa ja vaihtaa työnantajaa tällaisessa tilanteessa, että ei ole niin kuin panttivankina siinä hyväksikäytön tilanteessa. Me ollaan saatu ihmiskauppakoordinaattori ja ihmiskaupan vastainen toimintaohjelma, jossa on paljon eri hallinnonalojen toimenpiteitä ja joita nyt sitten toteutetaan. Kuitenkin ihmiskauppakin on sellainen ilmiö, joka on edelleen vielä paljon piilossa ja myös tuomioita ihmiskaupparikoksista tulee todella vähän. Tämä on nyt meidän huolenaiheenamme kyllä ja toivotaan, että esimerkiksi poliisi on nyt saanut tällaisen erikoistuneen ryhmän, niin on yksi askel siihen, että näihin päästäisiin paremmin kiinni. Sitten taas ulkomaalaisten oikeuksien osalta on tehty hyviä selvityksiä, esimerkiksi sisäministeriön selvitys nyt paperittomista henkilöistä, henkilöistä jotka ovat tulleet silloin vuonna 2015, 2016 tänne ja jotka eri syistä eivät sitten ole saaneet oleskelulupia ja jotka ovat kuitenkin asettuneet tähän yhteiskuntaan. Siinä oli esitys se, että voitaisiin tehdä tällainen kertalaillistaminen ja minä toivon todella, että tämä asia etenisi vielä, vaikka siitä on ollut aika paljon sellaista poliittista polemiikkaa ja näin. Tämä on kuitenkin ryhmä, joka joutui vaikeaan tilanteeseen silloin, kun Suomeen tuli paljon turvapaikanhakijoita.

Me ollaan huolissamme siitä, miten lapsen etu huomioidaan maastakarkoittamispäätöksissä ja käännyttämispäätöksissä. Meillä on suomalaisia lapsia, joiden toinen vanhempi käännytetään tai karkotetaan Suomesta ja arvioidaan, että tämä kuitenkin voisi toteuttaa lapsen etua tällainen tilanne. Nämä ovat sellaisia asioita taas, mihin tarvittaisiin sitten lainsäädännön muutoksia ja toivotaan, että kun ulkomaalaislakia lähdetään uudistamaan, niin silloin saataisiin tähän muutoksia. Nämä ovat joitakin tällaisia asioita, joita kertomuksessa nostettiin.

MARIAN ABDULKARIM:

Sinä olet isojen kysymysten äärellä tiimisi kanssa. Tämä on ihan äärimmäisen kiinnostavaa kaikki, mutta minä haluaisin mennä vähän ajassa taaksepäin. Me ollaan tavattu vuosia sitten, olit silloin töissä pakolaisneuvonnassa. Sitten myöhemmin toimit kunnanjohtajana ja nyt olet yhdenvertaisuusvaltuutettu. Tiesitkö jo nuorena, että haluat tähän nykyiseen tehtävääsi vai miten olet tähän päätenyt?

KRISTINA STENMAN:

Elämä on ehkä kyllä sellaista monen kohdalla, että kun silloin joskus lukioaikana miettii mihin päin minun tieni nyt sitten menee, niin on vähän vaikea arvata sitä että mitä tapahtuu. Silloin kun minä olin ehkä yläkouluikäinen, niin silloin ajattelin, että minusta tulee lääkäri tai eläinlääkäri, mutta sitten minä havahduin siihen lukiossa, että minähän en ole lukenut kemiaa ollenkaan lukiossa ja silloin olisi aika vaikeaa päästä kuitenkaan sitten lukemaan jompaa kumpaa näistä. Ja muutenkin ehkä niin sitten tällaiset kuitenkin niin kuin yhteiskunnalliset kysymykset kiinnostivat minua koulussa ja päädyin sitten lukemaan oikeustiedettä vähän mutkien kautta. Ensin vuosi englantilaista filologiaa ja kulttuuriantropologiaa muun muassa ja sitten olen aina kuitenkin ollut kiinnostunut myös ihmisoikeuskysymyksistä. Sitten osittain opiskelijapolitiikan kautta, olin Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan hallituksessa pari vuotta, niin myös sitten nämä ulkomaalaisten oikeudet ja turvapaikanhakijoiden oikeudet ja pakolaisten oikeudet olivat sitten sellaisia asioita, jotka minä koin todella kiinnostavina. Ylioppilaskunta oli mukana perustamassa pakolaisneuvontapistettä aikoinaan, joka perustettiin ensin niin, että saatiin yhden sunnuntain kolehti sellaiseksi pesämunaksi siihen. Sitten aloitin työt pakolaisneuvonnassa vielä opiskeluaikoina ja vuonna 1990, niin silloinhan alkoi varsinaisesti Suomen historia turvapaikanhakijoiden vastaanottajamaana, kun Suomeen tuli sellainen vähän reilut 3000 turvapaikanhakijaa, aika monet Somaliasta. Siinä vaiheessa Johanna Suurpää, joka oli pakolaisneuvonnan ensimmäinen työntekijä ja minä, ja sitten muutama muu, niin lähdettiin sitten avustamaan näitä henkilöitä. Esimerkiksi Suomessa oli siinä vaiheessa kaksi somaliankielen tulkkia, jotka tekivät aika ympäripyöreitä päiviä ja näin. Se oli kyllä aikamoinen sellainen mullistus, voisi sanoa ja me saatiin uusi ulkomaalaislaki ja niin edelleen.

Sitten minä olen ollut myös jonkin aikaa tutkijana Åbo Akademiassa. Sitten kuntapuolella minä olen ollut pariin otteeseen. Ehkä on jotenkin niin, että minua on aina kiinnostaneet sellaiset työt, jossa aika konkreettisesti kuitenkin voidaan miettiä, että miten perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat. Minä näin, että kunnissakin on todella tärkeä rooli esimerkiksi koulutuksen kautta. Nyt sosiaali- ja terveydenhuolto siirtyy hyvinvointialueille, mutta kuntapuolella on kuitenkin koulutuksessa, varhaiskasvatuksessa, nuorisopalveluissa todella tärkeitä tehtäviä, jotka liittyvät lasten ja nuorten hyvinvointiin esimerkiksi. Myös se, että miten kunnissa voidaan toteuttaa esteettömiä ympäristöjä, huolehtia siitä että vammaisen ihmisen on helppo liikkua ja näin. Ne ovat kuitenkin hyvin lähellä ihmiset arkea. Jotenkin vähän tällainen palapeli ja sitten kun tämä tehtävä avautui, niin ajattelin että siinä yhdistyy monta sellaista asiaa, mistä minä olen ollut kiinnostunut ja ajattelin, että katsotaan. Ja nyt olen ollut tässä tehtävässä elokuusta 2020.

MARIAN ABDULKARIM:

Mihin yhteiskunta tai lainsäätäjät pyrkivät tehtäväsi kautta? Mitä suomalainen yhteiskunta haluaa saavuttaa yhdenvertaisuusvaltuutetun toiminnan kautta?

KRISTINA STENMAN:

No tällainen juristin vastaus on se, että perustuslaissa on turvattu kaikkien yhdenvertaisuus lain edessä ja siellä myös kielletään syrjintä. Sitten meillä on yhdenvertaisuuslaki, jossa täsmennetään sitten perustuslain säännöksiä ja yhdenvertaisuuslaki pohjautuu sitten myös EU:n syrjintädirektiiveihin. Tavoitehan on se, että jokainen ihminen riippumatta siitä omasta taustastaan, niin yhteiskunnassa voidaan turvata se, että hänellä on mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan täysimääräisesti. Tässä on keskeistä se, että samanlainen ei ole yhdenvertaista, vaan pitää arvioida sitä, että mikä kunkin henkilön tilanne on ja katsoa onko jotain sellaisia erityisiä syitä. Rakenteellisia syitä tai hänen omaan henkilöönsä liittyviä syitä, joiden takia sitten pitäisi palveluja voida räätälöidä tai muuten tällaisilla erilaisilla tukitoimenpiteillä auttaa niin, että yhdenvertaisuus voi toteutua.

MARIAN ABDULKARIM:

Jos ajatellaan vaikka ihmistä, joka hakee opiskelemaan ammattikorkeakouluun kirkkomusiikkia, mutta hän ei näe lukea nuotteja ja tarvitsee rail-kirjoituksella olevia nuotteja, jotka ovat sitten aika iso satsaus, niin onko yhdenvertaisuuslaista apua tällaisessa tilanteessa vai jääkö se koulun omalle vastuulle, jos koululla ei ole esimerkiksi resursseja toteuttaa tätä? Tavallaan mietin sitä, että missä kohtaa yhdenvertaisuuslaki, niin kuin sen ideaali ja arjen käytäntö, tällainen raadollinen tiedätkö onko resursseja vai ei törmäävät ja mitä siinä tilanteessa voi tehdä?

KRISTINA STENMAN:

Yhdenvertaisuuslain lähtökohtana on se, että on joitakin tahoja, joilla on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta eli viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien ja työnantajien kuuluu myös tehdä yhdenvertaisuussuunnitelma. Se tarkoittaa sitä, että ennalta pyritään arvioimaan mitkä ovat sellaiset tilanteet, joissa joku henkilö saattaa tarvita erityisiä toimenpiteitä. Sitten yhdenvertaisuuslaissa on myös todettu se, että näillä samoilla tahoilla on velvollisuus tehdä kohtuullisia mukautuksia. Kohtuullinen mukautus tarkoittaa sitä juuri, että esimerkiksi opiskelija, jolla on tiettyjä yksilöllisiä vaatimuksia ja tarpeita, niin nämä pitää arvioida ja sitten pitää arvioida, että mikä tämän mukautusvelvollisen resurssi ja toiminnan laajuus on. Sitten arvioidaan sitä, että mikä on tässä tilanteessa kohtuullista.

MARIAN ABDULKARIM:

Kuka sen päätöksen tekee tai sen arvioinnin mikä on kohtuullista?

KRISTINA STENMAN:

Ensi kädessä se on koulutuksen järjestäjä, joka tekee sen arvioinnin. Sitten taas jos on niin, että koulutuksen järjestäjä esimerkiksi päätyisi siihen, että ei, meidän ei tarvitse tätä tehdä, silloin voi olla meihin yhteydessä. Voi kirjoittaa meidän chatiin tai olla meidän puhelinpäivystykseen yhteydessä tai voi laittaa kirjallisesti tietoa siitä, mitä on tapahtunut. Me voidaan tehdä selvityspyyntö, me voidaan keskustella tämän toimijan kanssa ja tehdä sitten meidän arviomme siitä laillisuusvalvojana, että onko nyt niin että tässä on laiminlyöty näitä mukautuksia niin, että voi olla kyse syrjinnästä. Sitten me voidaan antaa perusteltu kannanotto, joka annetaan tiedoksi tälle toimijalle ja me voidaan sitten myös edistää sovintoa. Sovintoon liittyy yleensä se, että tilanne korjataan ja sitten myös hyvitys tästä syrjinnästä, rahallinen hyvitys siis, jos katsotaan että on tapahtunut myös oikeudenmenetyksiä jo.

MARIAN ABDULKARIM:

Mutta jos ajatellaan, että tässä on ollut hyvä tahtotila sekä oppilaitoksella että lainsäädännöllä ja tekin päädytte siihen, että ei ole kohtuullista tehdä niitä mukautuksia mitä yksittäinen opiskelija tarvitsee, niin miten siinä tapauksessa?

KRISTINA STENMAN:

Jos päädytään siihen, että tämä kokonaisuus, kun se arvioidaan että ei olisi ollut kohtuullista, niin silloin ei ole kysymys syrjinnästä ja silloin on tietysti ehkä aika vaikeaa viedä tätä asiaa eteenpäin. Mutta kyllä minä ajattelen, että jos nyt ajatellaan esimerkiksi ammattikorkeakoulua, joka on iso ammattikorkeakoulu, ja juuri tällaiset mukautukset, niin siinä on kysymys kuitenkin yksittäisistä opiskelijoista, niin kyllä sellainen tietynlainen mukautusvelvoite on.

MARIAN ABDULKARIM:

On, ja minä mietin nyt niitä oppilaitoksia, että jos koululla on se tahtotila että halutaan ehdottomasti, on laadittu se yhdenvertaisuussuunnitelma ja halutaan toteuttaa, mutta ei vaan yksinkertaisesti ole resursseja. Jos mietitään nyt toinen esimerkki. On värisokea henkilö, joka haluaa opiskella sähköasentajaksi ja me tiedetään, että sähköasennuksessa värinäkö on tärkeää, koska kaikki on suunniteltu värikoodien mukaan. Jos lähdetään sitä purkamaan, niin sehän on koko yhteiskuntaa koskettava massiivinen muutos, jossa lähdetään miettimään uusiksi niitä värikoodeja jollain muulla tavalla tunnistettaviksi, jotta myös värisokeat henkilöt pystyvät tekemään sitä työtä. Minä mietin, että kun yhdenvertaisuuslainsäädäntö kannustaa meidät siihen yhdenvertaisuuteen, mutta käytännössä meillä on niitä esteitä, jotka johtuvat siitä millä tavalla meidän yhteiskuntaa on suunniteltu. Onko mahdollista, että sitten joidenkin oikeudet jäävät toteutumatta, koska sitä ei pidetä kohtuullisena tehdä niitä mukautuksia?

KRISTINA STENMAN:

No joissakin tilanteissa voi olla näin ja kun me arvioidaan, siis erilainen kohtelu ei aina ole syrjintää ja kun me arvioidaan sitä, että onko erilainen kohtelu syrjintää, niin pitää arvioida sitä onko tälle erilaiselle kohtelulle olemassa joku oikeutettu peruste. Meillähän on esimerkiksi opintoihin joillakin aloilla tiettyjä tällaisia fyysisiä vaatimuksia. Esimerkiksi poliisi, turvallisuusala yleensä, pelastuslaitos ja näin, niin on esimerkiksi tiettyjä fyysisiä vaatimuksia, että pystyy pääsemään opiskelemaan. Ehkä nyt juuri tällainen tilanne, että jos meillä on värisokea henkilö, joka hakee sähköasentajaksi, niin se voi olla, että käytännössä se tilanne on se, että on aika vaikea saada tehtyä niitä mukautuksia siinä työssä niin, että tämä henkilö pystyisi käytännössä tekemään sitä työtä. Näissä kohtuullisissa mukautuksissa on hyvä muistaa se, että tämä on aina yksilöllinen arviointi ja se on myöskin ehkä niin, että kun puhutaan kohtuullisista mukautuksista, niin joskus ehkä saa sellaisen vastauksen, että no mutta me ei voida tehdä tätä, koska silloin kaikki muutkin vaativat tai jotain tällaista. Mutta se ei ole niin, vaan se jokaisen henkilön tilanne pitää arvioida siinä. Sen pitäisi olla osa ison koulutuksen järjestäjän toimintaa, että myös arvioidaan se mahdollisuus, että mitä jos meille tulee näkövammaisen ihminen, niin miten me voidaan vastata tähän hänen tarpeeseensa.

MARIAN ABDULKARIM:

Mutta minä vaan mietin sitä esimerkiksi juuri tähän värisokea-kysymykseen, että kun yhteiskuntahan ei pysty perustelemaan minkä takia meillä on värikoodatut sähköjohdot. Ja jos yhteiskunta ei ikään kuin pysty osoittamaan, että tämä on nyt tarpeellista ja tärkeää, niin silloin eikö yhteiskunnan pitäisi muuttaa se joka tapauksessa, jotta kaikilla olisi mahdollisuus halutessaan ikään kuin opiskella sitä alaa?

KRISTINA STENMAN:

No se on sitten taas se laajempi yhdenvertaisuuden edistämismääräys, joka on viranomaisilla ja yleensä niin kuin yhteiskunnassa. Tämä on nyt tietysti yksi esimerkki siitä, että se mikä on se pitkäaikainen tavoite ja mihin me myös pyritään vaikuttamaan on se, että ensinnäkin esteettömyydestä tulisi sellainen selkeä osa kaikkea yhteiskunnallista suunnittelua ja että me mietitään sitä, miten erilaiset toimintatavat vaikuttavat erilaisiin vähemmistöihin kuuluvien ihmisten tilanteeseen, vaikkapa vammaisten henkilöiden. Ja kun sitä arviointia tehdään ennakoivasti, kun tehdään suunnittelua niin, että esimerkiksi tilat ovat esteettömät, niin silloin myös tarvetta on sille kohtuulliselle mukautukselle ja että joudutaan tekemään tällaisia pistemäisiä muutoksia, niin se vähenee. Voisi ehkä yleisesti sanoa, että jos me tehdään yhteiskunnasta esteettömämpi, palveluista saavutettavampia, niin se on lähtökohtaisesti parempaa kaikille. Voi olla, että jossain kohdassa tulee sellaisia joitakin lisäkustannuksia lyhyellä aikavälillä, mutta pitkällä aikavälillä kuitenkin se palvelee monia ryhmiä. Meillä on myös kasvava ikääntyvien kansalaisten tai Suomessa asuvien ryhmä ja se, että tilat ovat helposti saavutettavia, niin se palvelee myös kaikkia heitä, eikä vain vammaisia ihmisiä. Sillä lailla sellainen pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, niin se on kuitenkin se, jonka pitäisi olla tavoitteena.

MARIAN ABDULKARIM:

Mietin tuota yhdenvertaisuussuunnitelmaa, mistä oli jo puhetta, että sitä laaditaan ja oppilaitoksilla pitää olla ja työpaikoilla missä oliko se yli 30 henkilöä, pitää olla tasa-arvoisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Se suunnitelma itsessään ei pidä sisällään velvoitteita. Jos nyt mietitään oppilaitosta, jossa on laadittu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, jossa on varmasti hyvät pykälät ja ohjeistus, että tee näin, mutta samaan aikaan siinä ei ole vaatimuksia siitä, että oppilaitos on itse vastuussa siitä, että kaikki työntekijät ovat ajan tasalla yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysymyksissä, ja käyvät läpi koulutuksia vaikka antirasismista tai vammaiskysymyksistä. Näetkö tämän puutteena tässä muuten hyvässä ideaalissa?

KRISTINA STENMAN:

Yhdenvertaisuussuunnitelmaa koskeva lainsäädäntö, niin se on aika avointa, mutta kyllä siihen sisältyy se, että pitäisi tehdä arviointia kaikkien eri vähemmistöryhmien näkökulmasta. Ja sitten pitää muistaa se, että työnantajalla on velvollisuus puuttua häirintään ja se tarkoittaa myös sitä, että ne toimintamallit ovat olemassa. Nyt on tulossa yhdenvertaisuuslain osittaisuudistus ja siinä meidän toiveenamme on ollut ja se onkin nyt siinä oikeusministeriön työryhmän ehdotuksessa, joka on nyt lausunnolla, niin siellä on myös se, että koulutuksen järjestäjälle tulisi velvollisuus puuttua häirintään ja jos ei puututa, niin silloin on kyse syrjinnästä. Ja sekin, että tätä vaatimusta täsmennetään, niin kyllä se tarkoittaa silloin sitä, että siihen yhdenvertaisuussuunnitteluun pitäisi sisältyä myös ihan selkeät toimintamallit sille, että miten häirintään puututaan. Ja kyllä minä näkisin myös, että tällaiset koulutukset yhdenvertaisuudesta ja että pohditaan se, miten toimitaan antirasistisesti, niin sen pitäisi kuulua oppilaitoksen yhdenvertaisuussuunnitteluun. Mutta ihan niin kuin totesit, niin lainsäädäntö ei anna hirveän täsmällisiä velvoitteita sille, että miten tämä suunnitelma tehdään. Mutta kyllä lähtökohta on se, että sen pitäisi tukea kaikkien yhteisön jäsenten yhdenvertaisuutta.

MARIAN ABDULKARIM:

Kun siis minä huomaan vaan, että silloin kun on vaikka kyse koulutuksista, joita tarjotaan erilaisten hankkeiden kautta, niin silloinhan ne henkilöt, joita aihe kiinnostaa tulevat paikalle, mutta se ei ole mikään velvoite. Työnantaja ei ilmeisesti voi velvoittaa työntekijöitä osallistumaan tällaisiin koulutuksiin ja minä vaan mietin, että onko mahdollista siirtää sitä painopistettä siihen, että se on se instituutio, joka on vastuussa että kaikki ihmiset, jotka ovat töissä siellä, ymmärtävät tietyt asiat eivätkä osaltaan tuota sellaisia toimintatapoja, mikroaggressioita, mitään mikä aiheuttaisi turvattomuutta tai syrjintää oppilaitoksessa vai onko niin, että he puuttuvat vasta kun jotain on tapahtunut?

KRISTINA STENMAN:

Kyllä se on niin, että jos työnantaja sanoo että menet tuohon ja tuohon koulutukseen, niin kyllä sinne pitää mennä. Kyllä se kuuluu työnantajan direktio-oikeuteen, että saa myös määrätä työntekijöitä tiettyihin koulutuksiin ja kaiken kaikkiaan minä näen kyllä todella tärkeänä, että johdetaan esimerkillä ja annetaan selkeästi johdon taholta se viesti, että

näihin koulutuksiin on tarkoitus osallistua. Ehkä seurataan miten näihin osallistutaan ja että tätä toimeenpanoa sitten näiden koulutusten perusteella myöskin sitten seurataan. Kyllä se on paljon kysymys siitä, miten organisaatiossa priorisoidaan ja miten johto viestittää, että tämä asia on tärkeä.

MARIAN ABDULKARIM:

Sitten mennään viimeiseen kysymykseen. Kuvittele Suomi, jossa yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasiat ovat toteutuneet, ihmiset ymmärtävät ja kunnioittavat toisiaan, meillä on tosiasiallinen sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Onko meillä vielä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoa?

KRISTINA STENMAN:

No tietysti meidän tavoitteena pitäisi olla se, että minun toimistoni tulee turhaksi, niinhän sen pitäisi olla. Mutta sitten taas toisaalta, niin kaiken kaikkiaan kyllä perus- ja ihmisoikeuksien valvontaan kuuluu se, että totta kai lainsäätäjä, hallitus ja viranomaiset, niin heidän tehtävänä on huolehtia siitä, että asiat toimivat. Mutta sitten taas tarvitaan kyllä yhteiskunnassa myös välillä vähän sellaisia Watch Dogs -toimijoita, joilla on toisaalta lain tuki sille, että he voivat myös nostaa epäkohtia esille. Ja tämä on kyllä minusta yksi sellainen oikeusvaltion ja hyvän, demokraattisen yhteiskunnan tavaramerkki myös.

MARIAN ABDULKARIM:

Minä olen samaa mieltä. Meidän ajattelun tulisi olla ei niin, että jos jotain tapahtuu, vaan sitten kun jotain tapahtuu, että ollaan valmiita ja pystytään toimimaan niin, että voidaan minimoida mahdolliset vahingot. Kiitos oikein paljon yhdenvertaisuusvaltuutettu Kristiina Stenman. Oli todella arvokasta, että tulit tähän keskusteluun, jaoit ajatuksiasi ja osaamistasi kanssamme.

KRISTINA STENMAN:

Kiitos, että sain tulla.

[musiikkia]